

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Олена Крекотень (Суми, Україна)

zhouravliova66@ukr.net

Усвідомлення власного культурного набуття та прийняття культурних традицій інших країн, особливо тих, мову яких студенти вивчають, є однією з обов'язкових умов міжкультурної комунікації. Полікультурна компетентність базується на мовних відмінностях, що впливають з культурних особливостей.

Підвищення вимог до спеціаліста вищої освіти та участь у міжуніверситетських програмах обумовлює актуальність даної теми. Сучасність та актуальність дослідження знаходить відгук у такому нормативному акті, як «Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018-2021 роки» (<https://minjust.gov.ua/m/strategiya-komunikatsii-u-sferi-evropeyskoi-integratsii-na-2018-2021-roki>) Курс на «інтернаціоналізацію сучасної вищої освіти в умовах глобалізаційних процесів неминує призводити до посилення взаємодії мов і культур, що обумовлює необхідність розвитку у студентів здатності ефективно реалізувати себе в професійних контекстах на рівні міжкультурної комунікативної компетентності». [1, с. 121]

Наукові дослідження даної проблеми мають певну історію, ще Л. Данилова, аналізуючи структуру полікультурної компетентності особистості, представляє такі критерії: **мотиваційно-ціннісний**, який передбачає цілі, мотиви, ціннісні установки студента як щодо ставлення до своєї майбутньої професійної діяльності, так і до потреби формування своєї полікультурної компетентності; **когнітивний**, який характеризується сукупністю знань про культуру, здатністю до систематизації та узагальнення знань та способів; **діяльнісний**, який передбачає наявність умінь вступати в інтеркультурну комунікацію з носіями іншомовної культури та передавати інструментарій

самопізнання і саморозвитку іншому; емоційний, що обумовлює позитивне оцінювання педагогічних явищ з опорою на соціальні та особистісні значимі цінності, здатність сприймати внутрішній світ іншого та ототожнювати себе з ним[2, с.10]. Серед сучасних дослідників Т.І.Чаркіна діяльнісний компонент заміняє терміном операційний, коли «суб'єкт навчання може проникати в сутність чужої культури виконавчого рівня, наявність емпатії, здібність до участі і організації полікультурної діяльності» [3, С.142]. Л.Ф. Мелько виділяє чотири компоненти: знань-інформаційний, комунікативний, мовленнєвий та етико-мотиваційний[4, С.287]

Щодо визначення терміну «полікультурна компетентність», їх безліч, більшість науковців визначає, що це єдність вищесказаних компонентів. Ми ж виділимо визначення Л.Ф.Мелько, яка представляє полікультурну компетентність студента як «здатність особистості гармонійно реалізовувати полікультурні компетенції, володіючи сумою полікультурних знань та мовленнєвими навичками, адекватно і дипломатично налагоджувати процес міжкультурної взаємодії, толерантно ставитись до людей різних національностей з метою кваліфікованого вирішення завдань...»[4, С.286].

Дослідники І.Забіяка та С.Лобанова називають процес навчання іноземних мов «моделлю міжкультурної комунікації, де... майбутні фахівці ... знайомляться з світовою культурною спадщиною, з традиціями і особливостями «чужих» культур, культурою міжособистісних стосунків» [1, с.123].

Студенти Сумського національного аграрного університету мають особливу можливість гармонійно реалізовувати полікультурні компетенції та отримувати знання про культурні особливості інших народів, бо університет з 2010 практикує змішані групи, де поряд з українськими студентами навчаються представники молоді з багатьох країн. Іноземні та українські студенти мають змогу налагоджувати процес міжкультурної комунікації щодня і це позитивно впливає не лише на володіння іноземною мовою, але й на полікультурну взаємодію.

Ще однією з складових формування полікультурної компетентності студентів аграрного університету є виробнича практика за кордоном. Загальновідомо, що більше 500 студентів щорічно проходять стажування на фермах та сільськогосподарських підприємствах Європи, Сполучених Штатів Америки та Австралії. Для викладача іноземних мов студентська практика є можливістю за допомогою сучасних соціальних мереж знайомити з культурними особливостями країн, де один із студентів проходить сільськогосподарську практику через фото, у прямому ефірі або онлайн, вчитися толерантності та вивчати особливості гумору чи жестикуляції представників інших культур.

На жаль, полікультурна компетентність не генетично сформована риса, вона соціально детермінована і формується систематично протягом усього життя людини. Заняття з іноземної мови мають сприяти цьому у першу чергу. Наприклад, пропонуємо модуль зі спеціальності «французька мова» за назвою «Міжкультурні відкриття» присвятити темі «Екскурсії» та скульптурному ансамблю відомого французького скульптора Аристида Круазі другої половини XIX століття, який в свій час вважався найкращим надгробним пам'ятником у світі, а у Луврі зберігаються лише копії. П.І. Харитоненко заплатив непомірну в ті часи суму -2 млн.золотих, але Суми отримали пам'ятку культури світового значення. [5]. Модуль планується з наступних складових : 1) вивчення лексики з теми “Життя видатних людей Сумщини (Харитоненко П.І.)» та «Скульптурні ансамблі» 2) автентичний відеоурок «Début du visite guidé» на платформі CLAPI-FLE , де представлений початок французької екскурсії, 3) екскурсія з обговоренням 4) висновки у вигляді фото звітів з коментарями французькою мовою.

Формування полікультурної компетенції студентів-аграріїв, як однієї з ключових професійних компетентностей відбувається протягом навчання у вищому навчальному закладі, особливу роль при цьому відіграють заняття з іноземних мов, які забезпечують майбутньому фахівцеві комплекс необхідних умінь та навичок: уміння розробляти ефективну стратегію комунікативної

рольової поведінки в ситуаціях міжособистісного, міжкультурного і професійного спілкування, уміння знаходити компроміс в конфліктних ситуаціях, знімати міжкультурні комунікативні бар'єри. уміння розрізняти мовні та культурні стереотипи, знати особливості вербальної і невербальної комунікації, проявляти толерантність до чужої культури [1, с.124].

Список літератури

1. Забіяка І., Лобанова С. (2020) Міжкультурна комунікативна компетентність майбутніх фахівців технічного та гуманітарного профілю у контексті глобалізації освітнього простору. *Інноватика у вихованні*, 11(2), 120-127
2. Данилова Д.Ю. (2007) Формирование поликультурной компетентности студентов. *Учитель*, 3, 12-15
3. Чаркіна Т.І. (2017) Теоретичні аспекти формування полікультурних компетенцій в сучасному освітньому просторі. *Науковий вісник. Серія «Філософія»*. Харків, 47(2), 138-146
4. Мелько Л.Ф. (2014) Полікультурна компетентність студентів як фактор інтеграції. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», спеціальний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. Київ, 5. Т. 4 (55), 282-290
5. Пам'ятник на родинному похованні Харитоненків. Retrieved from: <https://smr.gov.ua/uk/misto/pam-yatki-mista/220-pam-yatnik-na-rodinnomu-pokhovanni-kharitonenkiv-ta-pam-yatnik-na-mogili-donki-kharitonenka-p-i-zinajidi.html>